

Grundläggande
granskning
2017

Kommunstyrelsen
Socialnämnden
Barn- och utbildningsnämnden

Sammanfattning

I rapporten sammanfattas resultat av granskning av drogförebyggande arbetet. Granskningen omfattar kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden samt socialnämnden. Kommunen arbetar utifrån drogpolitiskt program med syftet att främja samverkan genom prioriterade insatser och aktiviteter för att motverka användandet av alkohol, narkotika, doping och tobak. Granskningens syfte är att undersöka och bedöma förutsättningar för måluppfyllelse. De väsentligaste iakttagelserna är följande:

En tydlighet i målsättningarna för det drogförebyggande arbetet finns i fullmäktiges drogpolitiska program. Prioriterade insatsområden har pekats ut i en handlingsplan med en tydlig ansvarsfördelning. Riktlinjer i föreskrifter och ansvar saknar aktualitet för några av åtgärderna. Styr- och ledningsgruppen är inte aktiv i dagsläget. Alkohol- och drogpolicyn följs inte upp enligt anvisningarna. I senaste uppföljning (feb 2017) av det drogpolitiska programmet görs inga analyser eller någon samlad bedömning kring mätbara effekter och infriandet av fullmäktiges målsättningar.

Vår *bedömning* är att förutsättningarna för måluppfyllelse i drogförebyggande arbetet behöver förbättras.

Vi rekommenderar ansvariga nämnder att se över och samla bilden för det drogförebyggande arbetet som gör det möjligt att mäta effekter och följa upp målsättningar i enlighet med fullmäktiges riktlinjer.

Måluppfyllelse

Drogeförebyggande arbetet

Bedömningen grundas enligt följande

- Erfordrar väsentliga förbättringar
- Erfordrar förbättringar
- Tillfredsställande mindre iakttagelser
- Tillfredsställande

Drogförebyggande arbetet

Granskning	Resultat
Riktlinjer	<p>Fullmäktiges drogpolitiska program beslutades 2014 med årlig revidering. Av programmet följer att Narkotikakommissionens handlingsprogram och kommunens alkohol- och drogpolicy också är styrande för arbetet. Mål har uttryckts i följande: <i>Ett samhälle fritt från narkotika och dopning, med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och med ett minskat tobaksbruk. Ingen ungdom under 18 år ska efterfråga eller ha tillgång till alkohol, tobak eller andra droger.</i> Prioriterade arbetsområden är att begränsa tillgängligheten och efterfrågan av alkohol, narkotika, dopning och tobak. Nio insatsområden har pekats ut i handlingsplan med tillhörande aktiviteter med en tydlig ansvarsfördelning för var och en av aktiviteterna. Styrdokumenterna kommer att ses över i närtid enligt uppgifter.</p>
Organisering	<p>From sommaren 2017 är funktionen "koordinator för kommunens drogförebyggande arbete" organiserad under kommunstyrelsens område tillväxt. Styrgruppen utgörs av kommunledningsgruppen och ledningsgrupp för koordinator har utsetts bland nämndpresidium och ett antal tjänstemän. Enligt uppgifter sker inga aktiviteter i styr- eller ledningsgrupp sedan november 2015.</p> <p>Koordinators uppdrag är att samordna resurser och arbetsinsatser. Två arbetsgrupper, ANDT i skola (kommun + gymnasie-förbund) och arbetsgruppen för drogförebyggande samverkan (representanter från idéburen sektor) finns för förankring och synpunkter på inriktning för arbetet. Samverkan sker inom Nätverk för drogförebyggande samverkan med ett 30-tal representanter på regional nivå.</p>

Drogförebyggande arbetet

Granskning	Resultat
Uppföljning	<p>Årlig uppföljning syftar till att mäta effekter och att ta reda på om målsättningar infrias. Uppföljningen av det drogpolitiska programmets aktiviteter görs av koordinator. Senaste rapport uppföljning av drogpolitiska programmet presenterades i socialnämnden i februari i år, dnr 61/2017. Samma uppföljning presenterades 21/3-2017 för kommunstyrelsen och 29/3-2017 för barn- och utbildningsnämnden. Uppföljningen omfattar åtgärder i handlingsplan för de nio insatsområdena. Vi har bland annat uppmärksammat åtgärder att följa styrdokument där uppföljning inte varit möjlig av skäl som att utpekat ansvar är otydligt, föreskrifter är ej uppdaterade, det är oklart hur åtgärden ska följas upp samt att föreslagen åtgärd saknar aktualitet. Tillsyn i syfte att försvåra och begränsa rökning har ej genomförts i önskad utsträckning p g a resursbrist. Någon samlad analys eller bedömning kring effekter och infriandet av målsättningar framgår inte av rapporten.</p> <p>Narkotikakommissionens handlingsplans insatsområden följs upp av Narkotikakommissionens tjänstemans- respektive politikergrupp, för vilken koordinator är projektledare. För 2016 gjordes ingen uppföljning då kommissionen valt att driva på för att få till en regional överenskommelse kring de stora undersökningar där ANDT-indikatorer ingår och vilka det är fördelaktigt att genomföra regiongemensamt.</p>
Utvärdering av aktiviteter	<p>Diverse enklare utvärderingar av aktiviteter genomförs löpande av koordinator, ibland med stöd av exempelvis FoU Jämt. Aktiviteter som utvärderats är erfarenhetsutbyten för skolornas ANDT-representanter, föräldraföreläsning, en trekvällars utbildningsinsats för fritidsgårdarnas personal, brevutskick till kommunens femteklassares föräldrar, etc.</p>

Drogförebyggande arbetet

Granskning	Resultat
forts. utvärdering	<p>Under våren 2014 genomfördes en uppföljning av de kommunala skolornas drogprebyggande arbete, vilken följdes upp under vintern 2016-2017 med tillägg för frågor kring utveckling av koordinators resurser för skolornas drogprebyggande arbete. Inom ram för Narkotikakommissionens arbete pågår just nu en omfattande uppföljning av kommunens uppsökande teams arbete, genomförd av extern resurs.</p> <p>Ett utvecklingsarbete med hjälp av metoderna GRADE och DECIDE har genomförts för att rekommendera metoder för kommunens uppsökande arbete och skolans ANDT-arbete och har följts upp vid ett flertal tillfällen.</p>
Resultat	<p>Koordinator för drogprebyggande arbete använder resultatet från de egna utvärderingarna till att förbättra aktiviteter. Brevutskicket till femteklassares föräldrar utvärderades positivt och har blivit ett stående inslag i kommunens drogprebyggande arbete.</p> <p>Resultat i uppföljningen 2014 återkopplades till respektive skola med råd och tips. Resultat i uppföljningen 2016-2017 har inte kunnat användas på grund av för låg svarsfrekvens, trots upprepade påminnelser.</p> <p>Utvecklingsområden kommer att kunna identifieras inom pågående uppföljningar enligt uppgifter. Vid det andra genomförda utvecklingsarbetet med hjälp av metoderna GRADE och DECIDE, kunde lärdomar dras från det tidigare utvecklingsarbetet.</p>

Drogförebyggande arbetet

Granskning	Resultat
Alkohol- och drogpolicyn	<p>Utdrag ur policyn: "Kommunstyrelsen har det yttersta ansvaret för uppföljning av policyn. Respektive nämnd ansvarar för att policyn efterföljs inom förvaltningen samt svarar för att policyn förmedlas till samtliga medarbetare. (...) Uppföljning av policyn kommer att ske genom att förvaltningarna utarbetar nyckeltal som löpande följs upp i årsredovisningen och välfärdsbokslutet."</p> <p>I årsredovisning 2015 redovisar några nämnder aktiviteter inom det som tidigare var (2012-2015) ett av fyra prioriterade strategiska utvecklingsområden för folkhälsoarbetet (minska tillgång och efterfrågan på alkohol, narkotika, tobak och andra droger). I senaste årsredovisning (2016) saknas motsvarande uppgifter.</p>
Återrapporering	<p>Komplett välfärdsredovisning har inte gjorts sedan 2013 och har ersatts av en omvärldsanalys kring hållbarhet som har koppling till kommunens nya mål utifrån de fyra perspektiven (2015).</p> <p>Den årliga uppföljningen av det drogpolitiska programmet presenteras i respektive nämnder med tillkommande informationspunkter vid behov/på förfrågan.</p> <p>Dokumentationen från nätverksaktiviteter (samverkan) sammanställs och skickas ut till deltagarna.</p>